

חכמת שלמה

תורות וסיפורים של ר' שלמה קרליבך

עלון מספר – 27
פרשת 'ויחי יעקב'
תשע"ג

“ פטרף בני עליה... כך יברך ישראל ”

ידידי החשובים והמתוקים!
לא נתגאה על אחיו מנשה ויעקב אבינו התפלא לראות את האהבה השרויה ביניהם ובמדותיהם הטובות והישרות.

אפרים ומנשה הם התיקון הגדול של קין והבל האחים שלא היתה ביניהם אחדות ואהבה, הוא מנשה ואפרים, כי למנשה הייתה סיבה גדולה לשנוא את אחיו אפרים כיון שנתקטן על ידו, ועם כל זה שרוי ביניהם אהבה עזה ושלוש באחדות, זה הוא התיקון הגדול של כל הגלות שאנחנו נמצאים עתה שגלינו מארצינו מחמת שנאת חינוס, צריכים אנו לדעת לתקן את זה ע"י אהבת חינוס, דהיינו לא שאני אוהב את חבירי מחמת איזה סיבה, רק אדרבה אפילו אם יש לי כל הסיבות להיפך שלא לאהוב, צריכים להתגבר ולהיות באחדות עם כל ישראל.

יוסף, היה יותר גדול מיהודה, ומתי נתעלה יהודה עליו? רק אחר מכירת יוסף, שעם כל מה שעשה לא נתייאש ולא נפל בעצבות, רק קם והתחיל מחדש שוב בשמחה, וזה אשר אמר לו יעקב אבינו "מטרף בני עליה" דהיינו נתעלית למעלה מכל אחיך בגבורתך ובעזות דקדושה, ובזכות החיזוק בשמחה בעבודת השם נזכה בקרוב לביאת גואלנו משיח בן דוד אמון.

לכן יעקב אבינו "שכל את ידיו" בחכמה כדי לקיים את השלום שביניהם לדורות עולם, "כך יברך ישראל" דייקא, ולא 'בכם' לשון רבים, כי הוא חידש כאן כי אין עצה אחרת בפרט בגלות במצרים רק להיות באחדות כאחד. לכן מברכים את הבנים בליל שבת שלום ומבורך בוז הברכה, כי הרגע של שלום שהיה ביניהם אז קיימת לעולם.

יהי רצון שבזכות זה יתגלה כבוד שמו יתברך ואחדותו עלינו ועל כל העולם כולו במהרה בימנו אמון!

כולכם יודעים שיש שני משיחים, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, וצריכים אנו שניהם. הם עובדים את הקב"ה בדרכם. יוסף הצדיק עשה רק טוב בחייו, וזה מצוי גם בכולנו, יש מעשים שהם בקדושת יוסף, מעשים טובים שלא נכשלים בהם כלל, אבל יש גם את מדריגת יהודה שעבר כל כך הרבה מכשולים והיתה לו את גבורת הארי לקום ולהתחיל מחדש בשמחה ה'בית יעקב' אומר: יוסף, היה יותר גדול מיהודה, ומתי נתעלה יהודה עליו? רק אחר מכירת יוסף, שעם כל מה שעשה לא נתייאש ולא נפל בעצבות, רק קם והתחיל מחדש שוב בשמחה, וזה אשר אמר לו יעקב אבינו "מטרף בני עליה" דהיינו נתעלית למעלה מכל אחיך בגבורתך ובעזות דקדושה, ובזכות החיזוק בשמחה בעבודת השם נזכה בקרוב לביאת גואלנו משיח בן דוד אמון.

בפרשתנו אפשר ללמוד על מידותיהם הנעלות של בני יוסף יעקב אבינו הקדים את אפרים למנשה אחיו הגדול והבכור כאשר ברך אותם מנשה אינו מתקנא באחיו אפרים ואינו מתרעם, הם עומדים שם באהבה ואחדות, ולא עוד גם אפרים הצעיר שנתכבד כאן כל כך,

סיפור נשמה

סיפור ר' שלמה קרליבך

מילדות היה ר' חיים מצאנז צדיק נשגב. הוא ביקש את ה' בכל הדרכים. כשנפטר, הספיד אותו בנו הגדול, ר'חצקל משיניווא, ואמר: 'הכל יודעים שאבי היה גאון עצום בתורה, אבל אני לא בטוח שלא היו 'עובדים' גדולים ממנו. הכל גם יודעים שאבא היה בעל צדקה עצום, ופרנס עניים למאות ולאלפים; אך אפשר, מי יודע – אולי היו גדולים ממנו.'

ואז פרץ השיניוואר בבכי מר וקרא: 'אבל דעו לכם, רבותי, בזה אני בטוח: לא היה בדורות האחרונים צדיק כמו אבא שהיה גדול כל כך בשלושת הדברים גם יחד – בתורה, בעבודה, ובגמילות חסדים! הרבי מצאנז היה ממש עמוד התורה שבעל פה.'

תנו לי לספר לכם על ה'שטיילא-תורה' שלו, 'התורה השקטה' שהיה אומר בכל שבת, בסעודה שלישית, והמשיך אותה עמוק לתוך ליל מוצאי שבת. אתם מבנים רבות? 'סעודה שלישית' של שבת, זה ממש הכוח של תורה שבעל פה, כלומר מה שאנחנו מוספים מן הקודש על החול. כי הלוא 'סעודה שלישית' אפשר להמשיך במשך כל הלילה של מוצאי שבת... ובכן, בצאנז ב'שלוש סעודות', היו

נוטלים ידיים ואוכלים קצת. וכמובן שאי אפשר שלא לאכול דגים בסעודה שלישית. וכפי שאמר הרימינובר: צריך שתהיה לך 'מסירות נפש' על דגים בסעודה שלישית... ובכן הרבי מצאנו אמר 'לחיים', ברוך 'בורא פרי הגפן', אכל קצת, שר זמירות... ופתאום הוא התחיל לומר תורה שאי אפשר לשמוע. הצאנזר דיבר, בעצם, לעצמו. את התורה שלו אולי אמר ביישיבה של מעלה, מי יודע...

ולתורה הזאת שהצאנזר התחיל לומר בסעודה שלישית והמשיך במוצאי שבת, קראו 'שטילא-תורה'. התורה השקטה. לפעמים היא נמשכה חמש דקות, לפעמים שעה, ולפעמים חמש שעות.

אני רוצה שתדמינו את המעמד המדהים הזה. תארו לכם שהייתי יושב כאן לפניכם, עוצם עניים וממלמל כך לעצמי... או שהייתם נרדמים, או שבשלב מסוים הייתם הולכים לכם, נכון? ובסוף הייתי מוצא פתק לפני: 'הלכנו. כבה את האור וסגור את הדלת אחרריך'. אבל אצל רבנו הקדוש מצאנו, למרות שלא הבינו כלום, כולם היו בערנות מלאה, דרוכים וקשובים באופן הכי עמוק. אחרי שאמר 'לחיים' ושר 'בני היכלא', כשהגיעו לסוף הפיוט 'א-ל מסתתר', כולם כבר ידעו שבעוד כמה דקות הולך הרבי לומר את ה'שטילא-תורה' שלו. היה מתח עצום באוויר.

ומשפתח הרבי את בתורה השקטה שלו, היה ריכוז שלא יאמן, וכמובן- שקט מוחלט. אף אחד לא השתעל, אף אחד לא צריך היה לשירותים. אף אחד לא היה זקוק לכלום. היתה תחושה כאילו הנשמה קצת יוצאה מהגוף. כמו במעמד הר סיני- 'נפשי יצא בדברוי'. בית המדרש היה שרוי בעלטה מוחלטת. רק משסיים הרבי את ה'שטילא-תורה' היה השמש הגוי נכנס ומדליק כמה נרות. אז פתח הרבי ב'שיר המעלות' וברכו ברכת המזון.

וזה מה ששמעתי בבובוב: שבת אחת נמשכה ה'שטילא-תורה' שמונה שעות! בסוף, אחרי שהדליק הגוי את הנרות, ראה ר' שלוימ'לה מבובוב, נכדו של ר' חיים צאנזר, שהיה אז ילד, והנה על הרצפה, ליד הרגל שלו, שלולית קטנה של דם. כנראה שבזמן ה'שטילא-תורה', נתקעה לו כף הרגל באיזה מסמר חלוד שבלט מרצפת העץ, ולא הרגיש.

היום ברוך ה', יש אנטיביוטיקה ובתי חולים. אבל אז, במקרה של זיהום, זאת היתה סכנת נפשות, חס ושלום. אחרי 'הבדלה', הכניסו את הילד לחדרו של הרבי, שאהב את נכדו אהבת נפש. אמר הרבי: 'אוי! אוי! שלוימ'לה, מיינא טייערא איינקל- נכדי היקר- גוואלד! מתי קרה לך הדבר הזה? זיידא(סבא)', ענה הילד, זה בזמן ה'שטילא-תורה'. 'מה זה ה'שטילא-תורה?', שאל הרבי.

ענה הנכד: 'אתה לא יודע, זיידא? הלוא אחרי הזמירות, במשך כמה שעות, אתה אומר תורה ששום אדם לא שומע'. 'אזוי?', תמה הרבי מצאנו. 'באמת?'

אתם מבנים רבות? הוא בעצמו לא ידע! הוא היה ממש בשמי מרום. אמר הצאנזר לנכדו: 'שמע שלוימ'לה, אם זה קרה לך בזמן ה'שטילא-תורה', אין מה לדאוג, יהיה בסדר'. פצע ברגלו היה פתוח ועמוק, אך באורח פלא- נרפא מהר וללא סיבוכים.

מאת שמואל זיוון

לב השמים

נקודה להתבוננות

ייעקב אבינו לא מת... מה זרעו בחיים אף הוא בחיים (תענית ה, ב).

ר' שלמה היה לו מנהג ייחודי שלא פגשתי אצל אף אחד אחר. בכל פעם שהיה מדבר על משהו שקשור למוות, כגון מה יקרה לנו בבית דין של מעלה למשל, הוא נהג להקדים ולומר: 'We shall all live forever, but...'. כלומר: 'שנחיה לעולם, אבל כשנעלה לשמיים וכו'.

אני חושב שהוא התכוון שלא נשכח לעולם שהקב"ה מצידו רצה ורוצה לתת לנו חיים נצחיים, חיים שאין בהם קרע, שאין בהם שבר. וזה מזכיר את דברי מרן הרב קוק זצ"ל על הפסוק 'בְּלֵעַ המוות לנצח ומחה ה' א' דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ' (ישעיהו כה, ח), שהמוות הוא חילול השם, וממילא - חרפה לעם ישראל, ואנחנו מצוים להסיר את החרפה הזאת. ר' שלמה לא רצה שנקבל את המוות כמובן מאליו, כ'חלק מהחיים', מפני שזה מצמצם את החיים עצמם, הופך אותם ל'סיפיים', נותן בהם טעם של עצבות. ר' שלמה רצה שנטעם בחיים עצמם, כאן למטה, טעם של אינסופיות. הלוואי שנחיה לעולם... חיים של טוב, של קדושה, של אהבה ושמחה - נצחיים במהותם. אם נצטרך בכל זאת לעבור דרך מות הגוף, זה רק מצד חולשת ה'כלים' שלנו, זוהמת הנפש' שפשטה בגוף בעקבות חטא אדם הראשון - לא מצד עצם החיים. לחיים לחיים! לחיים עד העולם!

לתרומות הערות והארות ולקבלת העלון למייל: 7carlebach@gmail.com, 054-8140220 (נתנאל)

הסיפור נלקח מהספר - סיפורי נשמה, בספר יש תורות ופירוש עמוק ומתוק ממש אין סוף.

לעילוי נשמת סבתי חיי-שרה (המכונה חמדה) בת ציפורה פייגא

השיחה נלקחה מהפצה של קשר, עוצב ע"י יוסף חס: yosihass@gmail.com

תודה רבה מעומק הלב לר' שמואל זיוון על המדור 'לב השמים'